Kiitorata vihreään ja yhteisölliseen elämään

Helsinki

Vaahtokarkkijengi | Maantieteen projektikurssi, Helsingin yliopisto,
Geotieteiden ja maantiteen osasto, Maantieteen oppiaine | kevät 2019

SISÄLLYSLUETTELO

1. Johdanto.....2
2. Kartta.....3
Viher-Malmi kesällä
Viher-Malmi talvella
3. Urbaani kaupunkitila.....4
3.1 Johdanto
3.2 Aineisto ja menetelmät
3.3 Konseptit
3.3.1 Maauimala
3.3.2 Urbaani puisto
3.3.3 Monipuoliset kulttuuritapahtumat
3.4 Yhteenveto
4. Luonto.....7
4.1 Johdanto
4.2 Aineisto ja menetelmät
4.3 Konseptit
4.3.1 Monimuotoiset viheralueet
4.3.2 Hulevesisuunnitelma
4.4 Yhteenveto
5. Identiteetti.....10
5.1 Johdanto
5.2 Aineisto ja menetelmät
5.3 Identiteetin kehitystä tukevat ratkaisut
5.4 Konseptit
5.4.1 Lentokenttäteemainen leikkipuisto
5.4.2 Graffitiseinä
5.4.3 Kaupunkilaisten kasvattama alue
5.5 Yhteenveto
6. Yhteenveto.....13

1. JOHDANTO

Raportti on osa Helsingin Yliopiston Geotieteiden ja maantieteen osaston projektiharjoituskurssia, joka on toteutettu yhteistyössä Helsingin kaupungin kanssa.

Kurssin tarkoituksena on ollut kehittää Malmin lentokentän alueelle tilapäiskäyttöideoita alueen rakentamisen ajaksi.
Malmin lentokentän alueen siirtyessä muutostilaan, avautuu alueelle useita eri tilapäiskäyttömahdollisuuksia, joista eri ihmisryhmät voivat nauttia yhdessä niin kesällä kuin talvellakin. Kesäisin Viher-Malmin alue tarjoaa luonnonläheisen, rauhallisen, sekä viileän paikan ajan viettämiseen. Alueen monipuolisuus tulee näkymään useissa erityylisissä ajanviettokohteissa, joissa ihmiset pääsevät harjoittamaan puutarhurintaitojaan, nauttimaan taiteesta, sekä liikkumaan raittiissa ulkoilmassa. Kesäkuukausiksi suunnitellut väliaikaiskäyttöideat tulevat olemaan resurssitehokkaita, koska niiden toteutus voidaan järjestää yhdessä alueen asukkaiden kanssa. Toisin kuin monet muut Suomessa sijaitsevat ulkoilmakohteet, ei Viher-Malmi tule menettämään valoaan edes talven synkimpinä hetkinä. Taide tulee näkymään alueella myös talvikuukausina, jolloin siitä voi nauttia erilaisen talviurheilujen yhteydessä. Viher-Malmin alueella viihtyvät kaiken ikäiset aina vauvasta vaariin. Alue siivittää lasten mielikuvituksen lentoon Helsingin parhailla leikkipaikoilla, sekä oppimisen täyteisellä ympäristöllä. Lasten leikkiessä muun ikäiset voivat lepuuttaa hermojaan alueen kahviloissa, sekä lämmittää mieltään saunan löylyissä.

Alueelle on jo muodostunut identiteetti, jonka muuttuminen uuden alueen rakentamisen yhteydessä on yksi tärkeimmistä huomioon otettavista osa-alueista. Väliaikaiskäyttöratkaisuja suunniteltaessa onkin otettu huomioon niin alueen jo olemassa oleva identiteetti kuin alueelle muodostuva uusi luonne. Kestävien suunnitelmien avulla alueen yhteisöllisyys tulee kasvamaan ja alueen uusi vihreämpi identiteetti muovautuu pysyväksi osaksi Viher-Malmin mielikuvaa. Ympäristö, luonto ja kierrätys ovatkin tällä hetkellä suuria puheenaiheita niin politiikassa kuin tavallisten ihmisten arjessakin. Koska luonto on huolta herättävä puheenaihe, täytyy se ottaa huomioon myös ViherMalmin alueella. Suunnitelmat onkin tehty mahdollisimman ympäristöä säästäviksi ja alueen heikkoudet mm. maaperän osalta minimoidaan.

Viher-Malmi ottaa huomioon myös urbaanin kaupunkiympäristön toiveet ja haasteet. Alueelle suunniteltujen aktiviteettien myötä voidaan alueella tarjota ihmisille palveluja, joita Helsingin alueella ei vielä ole saatavilla. Koska rakennustyömailta ei voida tilapäiskäytön aikana välttyä, voidaankin ne suunnitelman myötä ottaa huomioon aivan uudenlaisilla innovaatioilla. Näin alueelle saadaan yhä enemmän vetovoimaa ilman huolta rakennustyömaan melusta ja melskeestä. Väliaikaiskäyttö suunnitelmien ylläpitämisestä muodostuvat kulut voidaan korvata ajan myötä palveluista syntyvällä tuotolla.

VIHER-MALMI KESÄLLÄ

VIHER-MALMI TALVELLA

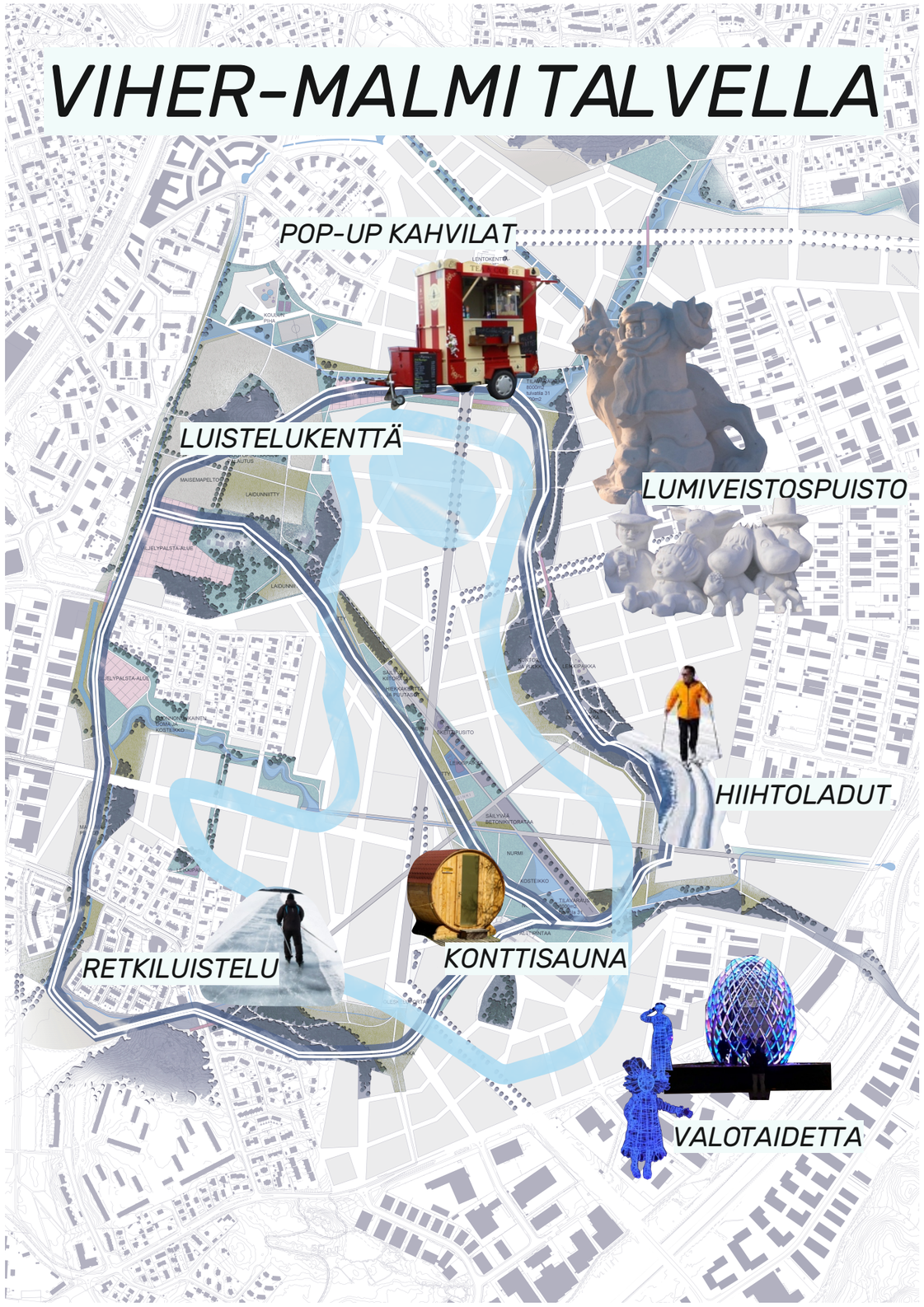

3.URBAANI KAUPUNKITILA

1. JOHDANTO

Malmin lentokentän väliaikaiskäyttötavat ovat suunniteltu niin, että ihmiset pystyvät hyötymään niistä mahdollisimman paljon ja konsepteista muodostuu myös pysyviä ratkaisuja alueelle. Näin tilapäiskäyttöratkaisut vaikuttavat alueelle muodostuvaan identiteettiin jo alueen rakennusvaiheessa. Urbaanin kaupunkitilan luomisen suhteen päädyimme kolmeen pääideaan, joista maauimala jää pysyvänä, kiinteänä kohteena Viher-Malmille väliaikaiskäyttöajan jälkeen. Muut pääideat ovat urbaanien puistojen kokonaisuus ja kulttuuritapahtumat, jotka linkittyvät vahvasti yhteen. Näiden kahden konseptin vahvuus on muokattavuus, ja vaihtuvia tapahtumia jatketaan suosion perusteella myös lentokentän alueen valmistuttua. Konsepteissamme olemme ottaneet huomioon ympärivuotisen käytön mahdollisuuden sekä monipuolisen käyttäjäkunnan.

2. AINEISTO JA MENETELMÄT

Malmin lentokentän tilapäiskäyttöä suunnitellessamme olemme tutkineet jo toteutettuja samankaltaisia projekteja. Olemme myös haastatelleet asiantuntijoita Helsingin seudun liikenteeltä ja Helsinki Urban Art -yhtiöstä.

3.1 MAAUIMALA

Virkistävä vesielämys

Yksi suunnitteluryhmämme Viher-Malmin tilapäiskäyttörakentamisen ideana on maauimala, joka yhdistää alueelle tulevia liikunta- ja viheralueita yhdeksi suureksi kokonaisuudeksi (Kuva 1). Valmiina se jää palvelemaan tulevan kaupunginosan asukkaita houkuttelevana kuntoilu- ja levähdyspaikkana. Uimalan yhteyteen tulee monipuolinen kahvila. Maauimalan yhteydessä olevat saunat ja suihkut palvelevat talvella muun muassa lenkkeilijöitä ja hiihtäjiä. Alueella olemassa olevat hiihtoladut säilytetään ja niitä lisätään ja lisäksi suunnitellaan retkiluistelureitti ja alue leijalautailulle, eli leijahiihdolle. Näin maauimalan saunatilat palvelevat talvellakin monien eri lajien harrastajia.
Maauimala on pysyvä ratkaisu. Alueen paikallisuuden ja identiteetin säilymisen varmistamiseksi vanhaa kiitorataa jätetään alueella näkyviin ja se kuvastuu myös maauimalan alueella. Maauimalan altaiden pohjaan voidaan luoda kiitoratamainen väritys ja kuvitus, joka tuo hauskalla tavalla lentokenttäteeman liikuntakokonaisuuteen. Lentoaiheita tulee suunnitelmassa näkyville myös esimerkiksi esitteille tulevien vanhojen lentokoneiden palasien tai ruhojen muodossa.

Maauimalan pysyvyys on tärkeää, sillä Helsingissä on entuudestaan vain kaksi maauimalaa, jotka molemmat ovat kaukana Malmilta. Kysyntää maauimalalle riittää, sillä se palvelee kaikenikäisiä ja kaikenlaisia ihmisiä. Konseptin kohderyhmä on näin ollen erittäin laaja. Se on myös varsin edullinen kohde käyttäjille. Valmistuessaan maauimala tulee olemaan suurelle joukolle ihmisiä lähin ulkoilmauimapaikka. Kysynnän takia maauimalasta tulisi suosittu kohde, kuten esimerkiksi Kumpulan maauimala on ollut. Kumpulan maauimalassa oli vuonna 2016 yli 100 000 kävijää (Helsingin uutiset). Suunnitellun maauimalan läheisyyteen tulee kaupunkipyöräparkki parantamaan kulkuyhteyksiä kysyttyyn kohteeseen.

Maauimalaa rakentaessa maaperä täytyy ottaa huomioon. Malmin lentokentän alueen maaperä on hienosedimenttiä, mikä vaati koko rakennettavan alueen paaluttamista. Uimalan vedenkäyttö ja sen uusiokäyttö sekä suodatus saattaa olla osittain ongelmallista. Uutta kaupunginosaa rakennettaessa tarvittavia työkoneita tuodaan alueelle muutenkin, joten maauimala on hyvinkin mahdollista rakentaa muiden töiden yhteydessä. Rakentumisen jälkeen maauimala tuo ainakin kesäajaksi runsaasti työpaikkoja alueelle.

Kuva 1. Maauimala

https://www.flickr.com/photos/ptrktn/2889318289

3.2 URBAANI PUISTO

Valovoimainen kokonaisuus

Suunnitelmassamme Malmin lentokentän alueelle toteutetaan erilaisia puistoja, jotka mahdollistavat alueen monipuolisen käytön. Puistoissa tulee olemaan tilaa muun muassa Pop-up –kahviloille ja –ravintoloille. Puistoja käytetään myös erilaisten tapahtumien pitopaikkana. Näistä tapahtumista löytyy lisää tietoa kappaleessa 3.3.

Yksi alueelle rakennettavista puistoista on valopuisto, jossa monet pienet ja suuremmat valot taideinstallaatioissa syttyvät hämärän koittaessa (Kuva 2, kuva 3, kuva 4). Installaatiot ovat etenkin pimeään talviaikaan piristäviä. Valopuisto tuo alueelle modernia taidetta, jota ei monessakaan Helsingin puistossa ole. Haastattelemamme Jaakko Blombergin (Helsinki Urban Art) mukaan tälläiselle taiteelle olisi kysyntää taiteen tekijöiden joukossa ja nykyiset mahdollisuudet valotaiteen tekoon ovat vähäiset. Viher-Malmi palvelee näin sekä taiteilijoita että taiteesta nauttivia. Valopuisto voidaan lanseerata jo aiemmin Helsingissä useasti järjestetyn LUX Helsinki -tapahtuman yhteydessä ja muutamia tapahtuman liittyviä teoksia tuodaan silloin myös Viher-Malmin valopuistoon.

Valopuiston yhteyteen tulee taidepuisto, jossa on veistoksia, installaatioita, kuvia ja talviaikaan lumi- ja jääveistoksia, joiden tekoon asukkaat ja vierailijat voivat osallistua (Kuva 3). Taidepuistoon asetetaan esille myös esimerkiksi taideopiskelijoiden tuotoksia. Puistossa järjestetään myös taiteentekokursseja, jotka tutustuttavat käyttäjät uusiin taiteenlajeihin.

Muita puistotyyppejä ovat nurmipuisto, koirapuisto ja skeittipuisto (Kuva 5), jollainen alustavassa asemakaavassakin on suunniteltu. Skeittipuiston rakentaminen tulee aloittaa jo väliaikaiskäyttöä tukemaan. Viher-Malmille rakennetaan iso, tasainen nurmipuisto, jossa on mahdollista pitää tilaa vaativia tapahtumia, kuten suuria konsertteja ja festivaaleja. Muulloin alue on käytännöllinen esimerkiksi piknikkeihin ja ulkopelailuun. Talvella nurmialuetta voidaan käyttää ulkojääkenttänä.

Puistojen runsauden ja monipuolisuuden myötä jokaiselle löytyy jotakin. Kohderyhmänä on alueen ja lähialueiden asukkaat iästä riippumatta, koska puistoissa on tarjontaa kaikenikäisille. Tapahtumien aikana alue palvelee huomattavasti suurempaa väestöä. Paikallisten ihmisten ideat tulee ottaa huomioon suunnitteluvaiheissa. Puistoissa esitellään myös paikallisten taidetta, kuten graffitiseinien teoksia (Kuva 6). Puistojen tulee säilyä rakennetun alueen valmistumisen jälkeenkin mahdollisuuksien mukaan. Näin tapahtumat ja alueet, joihin ihmiset ovat ehtineet mieltyä ja luoda tunnesiteitä, säilyvät osana uutta aluetta ja tekevät siitä asukkaiden ”oman”.

Puiston monipuolisuuden lisäksi sen vahvuuksia ovat mukautuvuus, mahdollisuus tapahtumien järjestäjäpaikkana ja ainutlaatuisuus, sillä samanlaisia paikkoja ei muualla Helsingissä ole. Puistojen sijaintia voidaan muunnella rakentamisen myötä. Haasteena tulee olemaan puistojen kunnossapito, niiden kulutus ja niihin kohdistuva mahdollinen ilkivalta. Urbaani puisto toteutetaan mahdollisesti talkoovoimin, kuten ympäröivien alueiden vapaaehtoisten asukkaiden voimin. Näin asukkaat pääsevät mukaan rakentamaan omaa elinympäristöään.

Kuva 2. Valotaidetta
https://pixabay.com/photos/light-art-museum-unna-light-art-2129847/

Kuva 3. Valotaidetta ja lumiveistoksia
https://fi.m.wikipedia.org/wiki/Tiedosto:Icium_night_view.jpg

Kuva 4. Valotaidetta
https://commons.wikimedia.org/wiki/File:Neon_light_art_at_University_of_Helsinki_metro_station.jpg

Kuva 5. Skeittipuisto
https://commons.wikimedia.org/wiki/File:Pedlow_Field_Skate_Park.JPG

Kuva 6. Graffitiseinä
https://www.photocase.com/photos/41342-berlin-wall-barrier-historic-gdr-

3.3 MONIPUOLISET KULTTUURITAPAHTUMAT

Malmi – Kulttuurin uusi koti

Alueen laakeita puistoalueita hyödynnetään ympäri vuoden kulttuuritapahtumia järjestämällä. Kesäisin puistoissa järjestetään esimerkiksi kirpputoreja (Kuva 7) ja ulkoilmaelokuvanäytöksiö drive-in tyylillä tai piknikmuotoisesti. Kesä- ja talvi/joulumarkkinat pystytään myös järjestämään puistoalueella (Kuva 8). Erilaiset festivaalitapahtumat (esim. Kallio Block Party –tyyliset) on mahdollista järjestää, ja tavoitteena on luoda niistä alueelle perinne (Kuva 9). Festivaalien lisäksi järjestetään pienempiä ja suurempia konsertteja. Lentokentän alueella järjestetään jo kesällä 2019 Ed Sheeranin konsertti. Alueen ollessa laaja ja suhteellisen tasainen tarjoaa se ainutlaatuisen alustan tällaisten tapahtumien järjestämiselle, minkä takia niitä jatketaan. Suurten tapahtumien lisäksi alueelle voidaan tuoda muun muassa pop-up –ravintoloita, –kahviloita ja –taidenäyttelyitä. Alueen puistoissa on myös mahdollista järjestää erilaisia leikkimielisiä kilpailuja.

Alueen asukkaat ja muut helsinkiläiset koko ikähaitarilta ovat kulttuuritapahtumien, markkinoiden ja valotaiteen kohderyhmää. Monenlaisille ihmisille järjestyy kiinnostavia tapahtumia ja alueelle saapuu suuri kävijämäärä. Malmin lentokenttäalueen suurena haasteena on tällä hetkellä heikot kulkuyhteydet. Yhteyksien parantaminen julkisen ja kevyen liikenteen reiteillä on suunnitelmissa. Yhteyksien parantaminen on tärkeää kävijöiden houkuttelemiseksi. Haastattelimme Helsingin seudun liikenteen joukkoliikennesuunnittelijoita Malmin lentokentän alueen tulevaisuudesta joukkoliikenteen näkökulmasta. Suunnitelmat joukkoliikenteen osalta ovat alueelle vielä hyvin alkuvaiheessa, joten tarkkoja suunnitelmia ei ole. Lentokenttäalueen väliaikaiskäytön osalta on varauduttava siihen, että ihmisten pitää kulkea alueelle omilla autoillaan. Näin ollen alueelle on tarpeellista rakentaa parkkipaikkoja. Niitä on hahmoteltu Viher-Malmin kesäkartassa (sivu 3). Tämän lisäksi suunnitelmissamme on tuoda Viher-Malmille useita kaupunkipyöräparkkeja. Olemassa olevia bussi- ja junayhteyksiä tihennetään ja parannetaan tarvittaessa, etenkin isojen tapahtumien yhteydessä.
Tapahtumien järjestämiseen otetaan mukaan toimijoita ja niitä toteutetaan paikallisten kanssa. Tapahtumat voivat jäädä alueelle perinteisiksi väliaikaiskäytön jälkeen. Kirpputorien ja markkinoiden järjestäminen tulee olemaan verrattain halpaa ja konserttien sekä festivaalien järjestäminen rahoitetaan suurelta osin lipputuloilla. Muualla Suomessa ei ole mahdollista samanlaiseen toteutukseen, joten alue on kilpailukykyinen. Suurten tapahtumien järjestämisessä on otettava huomioon mahdollisten tavarantoimitusten sekä kuljetusten toteuttaminen.

Kuva 7. Kirpputoritapahtuma
https://www.visitberlin.de/en/blog/top-11-berlin-flea-markets

Kuva 9. Konsertti
https://fi.wikipedia.org/wiki/Tiedosto:Kallio_Block_Party_2017.jpg

4. YHTEENVETO

Suunnittelimme Malmin lentokenttäalueelle monipuolisia, laajaa käyttäjäkuntaa palvelevia ratkaisuja. Halusimme korostaa nimenomaan väliaikaiskäyttöä, sillä alue on rakenteilla pitkän aikaa. Pidämme liikuteltavuutta ja helppoutta tärkeänä. Ideamme maauimalan alue palvelee käyttäjiä ympärivuotisesti. Uima-altaiden ollessa kiinni, konttisaunat ja suihkut ovat muun muassa talvisin hiihtäjien ja muiden urheilijoiden käytössä. Sisämaakaupunginosassa maauimala tuo virkistystä ja vaihtelua. Toisessa ideassamme, mukautuvassa puistokokonaisuudessa, muun muassa valotaide pääsee oikeuksiinsa ja alue tarjoaa uusia monipuolisia kokemuksia ja nähtävyyksiä. Puistoon linkittyy hyvin kolmas ideamme: Erilaiset kulttuurilliset pop up –tapahtumat ja festivaalit elävöittävät aluetta ja luovat perustan tulevan kaupunginosan elämälle.

Kuva 8. Markkinat
https://pixabay.com/fi/photos/joulumarkkinat-joulu-peli-twilight-1864241/

Lähteet:

Blomberg Jaakko, Helsinki urban art
Peura Miska ja Metsälampi Sakari, HSL joukkoliikennesuunnitelijat

https://www.helsinginuutiset.fi/artikkeli/439577-helsingin-maauimaloissa-yli-350-000-kavijaa-maara-vaheni-edelliskesasta, 17.04.2019

4.Luonto

4.1 JOHDANTO

Malmin lentokentän alueen luonto on ainutlaatuinen kaupunkiympäristö, jota pyrimme kilpailuehdotuksessamme huomioimaan ja kunnioittamaan. Vaikka alueen sijainti kasvavan Helsingin keskiössä on tuonut omat haasteensa luonnon monimuotoisuudelle, lentokentän ympäristö on pysynyt suhteellisen luonnonmukaisena ja elinvoimaisena. Yhteisöllinen asukastoiminta on ollut suuri vaikuttava osatekijä. Malmin lentokenttää ympäröi kattava luontokehä, johon kuuluu esimerkiksi metsäalueita, niittyjä, peltoja sekä Longinojan vesistö. Longinojan vesistö ja ympäröivät luontoalueet ovat olleet myös syy siihen, miksi Malmin lentokentän lakkauttamista ja alueen rakentamista on vastustettu. Alue on merkittävä lintuparatiisi ja siellä tavataan myös äärimmäisen uhanalaisia lajeja kuten liito-oravat ja vesiperhoset sekä muita suojelemisen arvoisia lajistoja. Longinoja on myös erinomainen esimerkki siitä, kuinka talkoohengessä on voitu saada aikaan suuria muutoksia sekä maisemallisessa, että ekologisessa mielessä. Longinojan ja muun ympäröivän luonnon huomioon ottaminen on erityisen tärkeää alueen väliaikaisia ja pysyviä ratkaisuja suunniteltaessa.
Lähdimme hakemaan tilapäisratkaisujen lisäksi myös pysyviä ratkaisuja, sillä koimme, että esimerkiksi hulevesien hallinnoimisen lyhytaikaiset keinot eivät pitkällä aikavälillä palvele kestävän kehityksen periaatteita.

4.2 AINEISTO JA MENETELMÄT

Aloitimme projektimme tutustumalla paikan päällä Malmin lentokenttäalueeseen. Etsimme sivustoja, jotka tarjoavat tietoja alueen tärkeistä elementeistä, kuten hulevesisuunnitelmistä, kaupunkivihreästä sekä kaavaluonnoksista. Perehdyttyämme aineistoihin hankimme lisätietoja haastatteluiden sekä kyselyn avulla. Toteutimme e-lomakekyselyn (Kuva 10) liittyen kaupunkiviljelyyn, johon vastaajia oli noin 90. Etsimme kaupunkivihreästä tietoa muun muassa Dodo ympäristöjärjestön kaupunkiviljely-sivustolta ja WHO:n oppaasta “Kaupunkivihreä: opas toimintaan”. Lisäksi haastattelimme Rudus Oy:n myyntipäällikköä Jarmo Pärssistä liittyen Hörppöön ja hulevesikivetyksiin.

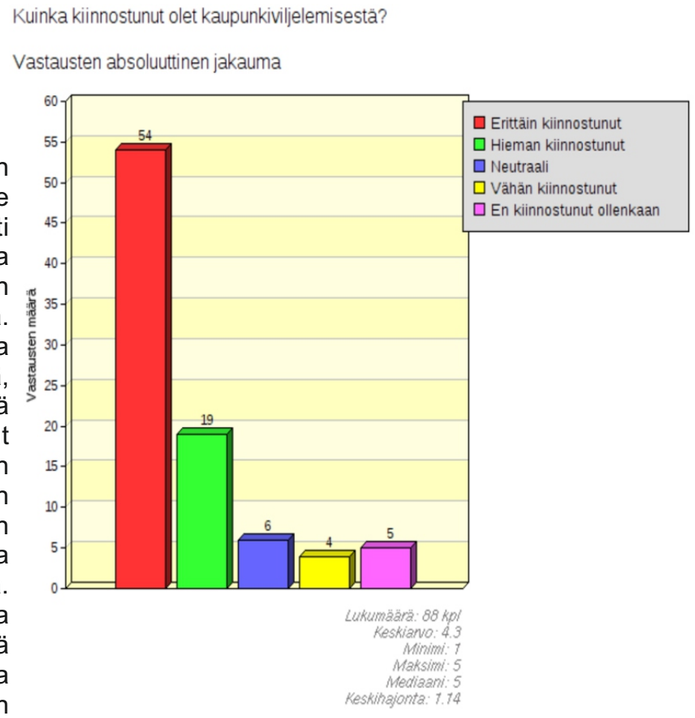

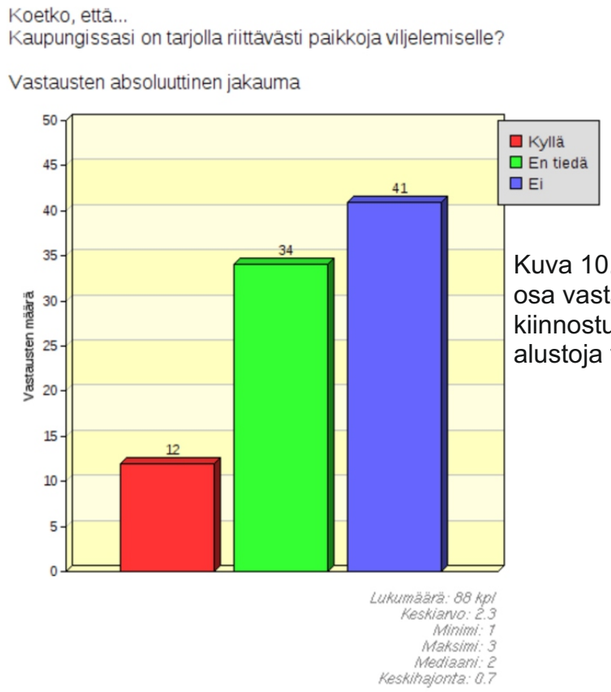

Kuva 10. Kyselyn perusteella suurin osa vastaajista on erittäin kiinnostunut kaupunkiviljelystä, mutta alustoja viljelyille ei ole tarpeeksi.

4.3.1 MONIMUOTOISET VIHERALUEET

Suunnitelmassamme kaupunkivihreää on kolmea eri tyyppiä: lyhytaikaisia ja osallistavia viheralueita sekä kaupunkiviljelmiä. Lyhytaikaisiin kuuluvat esimerkiksi helposti siirrettävät elementit, kuten vihersaarekkeet, ajoesteinä toimivat istutusruukut (Kuva 11) sekä helposti rakennustyömaan edetessä liikuteltavat istutuslaatikot. Viher-Malmin valmistuessa voidaan laatikoissa kasvaneita kasveja ja puita siirtää pysyviksi istutuksiksi. Viheralueiden helppo liikuteltavuus mahdollistaa niiden hyödyntämisen myös erilaisissa alueella järjestettävissä yleisötapahtumissa.

Kuva 11. Esimerkki liikuteltavista kukkaruukuista alueen. viihtyvyyden lisäämiseksi

Osallistavat viheralueet luovat osaltaan yhteisöllisyyttä alueelle: kaupunkilaiset pääsevät mukaan pysyvien puistoalueiden luomiseen heti alusta asti istuttamalla alueelle mm. puita ja pensaita.

Kaupunkiviljelmät tuodaan alueelle niin ikään helposti siirreltävissä laatikoissa. Suunnitelmamme on, että kaupunkiviljelmä sijaitsee ensin Sunnuntaipalstoilla, kunnes aluetta aletaan rakentamaan ja sieltä se siirtyy uudelle alueelle, esimerkiksi Fallkunnanniitylle. Palstoja voidaan vuokrata esimerkiksi yhdeksi kasvukaudeksi kerrallaan, jolloin ne ovat tasapuolisesti kaikkien kaupunkilaisten saatavilla.
Kaupunkiviljelmät ovat viime vuosina lisänneet suosiotaan, joten olisi erittäin tärkeää, että viljelmät rakennetaan jo projektin alkuvaiheessa. Siirtolapuutarhoihin ja moniin kaupunkiviljelmiin on yleensä pitkät jonot ja näin ollen Viher-Malmin kaupunkiviljelmät ovat tasapuolisemmin kaupunkilaisten saatavilla.

Kuva 12. Liikuteltavaa kaupunkivihreää.

Viheralueiden liikuteltavuus (Kuva 12) tekee niistä helposti muunneltavia ja näin ollen sopivia rakennettavalle alueelle. Asukasyhteisön aikainen sitouttaminen ja osallistaminen lisää tyytyväisyyttä alueeseen. Kartoitimme e-lomakekyselyn avulla ihmisten mielipiteitä, haasteita ja muita kommentteja liittyen kaupunkiviljelyyn. Yleisesti kaupunkiviljelyä harrastetaan sen huvin, hyödyn, terapeuttisuuden ja ekologisuuden vuoksi. Suurin osa kaupunkiviljelmistä esiintyy laatikkoviljelminä, viljelypalstoina, laareina, siirtolapuutarhamökeillä ja säkeissä. Suurimmat kaupunkiviljelyn ongelmat liittyvät muun muassa kaukaiseen sijaintiin, tuhohyönteisiin ja eläimiin, palstoilla veden kaukaiseen sijaintiin, ajan sekä motivaation puutteeseen, sääolosuhteiden vaihteluihin, maaperän ongelmiin sekä varasteluun. Monet ovat myös kokeneet viljelyalan saamisen kaupungissa hankalaksi, johtuen pitkistä hakujonoista ja jonotusajoista. Yleisesti kaupungeissa koetaan olevan liian vähän tilaa viljelemiselle ja lisää mahdollisuuksia sen toteuttamiselle toivottaisiin. Myöskin erityyppisten viljelymahdollisuuksien ja yhteisviljelyn mahdollistamisen helpottamista toivottiin. Esiin nousi myös ehdotus, jossa kaupunki voisi tarjota kartan sisältävän digialustan, jonka avulla muun muassa välineiden ja sadon jakamisen mahdollisuus helpottuisi ja tämän kautta yhteisviljely ja yhteisöllisyys pääsisivät kasvamaan.

Viheralueet lisäävät asuinalueen viihtyisyyttä elävöittämällä alueen ulkonäköä sekä toimimalla tuulensuojana ulkoilijoille. Liikuteltavat viheralueet vähentävät kustannuksia, koska istutuksia ei tarvitse tehdä uudelleen rakennustyömaan liikkuessa. Kasvimaiden vuokraamisella kerätään rahaa, jota voidaan hyödyntää viheralueiden ylläpidossa. Kaupunkiviljelmien ylläpidosta päävastuu voisi olla asukasyhdistyksellä, mikä lisäisi samalla alueen yhteisöllisyyttä.

Viheralueiden haasteita ovat esimerkiksi istutuksiin mahdollisesti kohdistuva ilkivalta. Ilkivaltaa voidaan vähentää säännöllisellä kunnossapidolla ja asukkaiden osallistamisella siihen. Alueelle on tarpeellista sijoittaa riittävästi roska-astioita, jotta vältytään roskaamiselta. Viher-Malmin rakentuessa vesipisteiden järjestäminen on haaste, mutta rakentumisen jälkeen vesi voitaisiin johtaa, esimerkiksi kaupunkiviljelmille, hulevesijärjestelmän kautta.

4.3.2 HULEVESISUUNNITELMA

Kehitimme Viher-Malmille innovatiivisia hulevesiratkaisuja, sillä uusi kehittyvä alue kaipaa nykyaikaisia ja kestäviä toimintatapoja. Tulevat rakennussuunnitelmat, alueen maankäytön muutokset, luontoalueiden säilyttäminen sekä pitkäaikainen rakennustyö synnyttävät tarpeen huomaamattomille, tehokkaille sekä moderneille ratkaisuille. Ehdottamamme hulevesiratkaisut eivät sovellu väliaikaisiksi ratkaisuiksi, vaan ovat pitkäaikaisia ratkaisuja.

Malmin alue on savea, turvetta sekä osittain pilaantunutta maa-ainesta, jonka johdosta hulevesien maaperään imeyttäminen kokonaisuudessaan ei ole looginen ratkaisu. Myös Suomen pohjoiset ilmasto-olot vaativat ottamaan huomioon esimerkiksi routimisen riskit. Muutokset maankäytössä myös lisäävät merkittävästi hulevesien määrää tulevaisuudessa.

Ehdotamme ratkaisuksi paikallisia, käytännöllisiä sekä kaupunkikuvaa nostattavia hulevesijärjestelmiä, kuten Rudus Oy:n Hörppö – nimellä tunnettua hulevesien keräystuotetta sekä perinteisempiä, toimivaksi todettuja hulevesikiviä.
Hörppö (Kuva 13) on hulevesien keräämiseen suunnattu ratkaisu. Visuaalisesti miellyttävä Hörppö integroituu hienosti kaupunkimiljööseen, vaikkapa kortteliaukiolle, mikä on esitetty kuvassa 13, tai puistotien varrelle. Muoto tai käyttötarkoitukset eivät ole kiveen hakattuja, vaan Hörppö voidaan aina sopeuttaa ympäristöönsä. Se kerää ja ohjaa vedet ympäröivältä alueelta kaltevaa pintaa pitkin sadevesikaivon kautta putkistoon mutkattomasti. Tästä eteenpäin hulevedet voidaan imeyttää maaperään tai johtaa hulevesiviemäristä putkiverkostoon. Malmin tapauksessa veden johtaminen muualle tai esimerkiksi paikallisesti monimuotoisten viheralueiden ylläpitoon olisi toimiva vaihtoehto. Hörpön yhteyteen voidaan myös rakentaa erilaisia ja erikokoisia viivytysaltaita maan alle, jotka voivat esimerkiksi tulvakausilla auttaa vesimassojen hallinnassa. Näitä viivytysaltaita voitaisiin myös hyödyntää esimerkiksi suodatuksen kautta kaupunkiviljelmien kastelussa. Näin maaperä pysyy elinvoimaisena, eivätkä hulevedet pääse hidastamaan uuden alueen muotoutumista.

Kuva 13. Hörppö havainnekuvassa, Rudus Oy 2019.

Hulevesikivet (Kuva 14) ovat perinteisempi, toimivaksi todettu hulevesien imeyttämis- ja johtamisratkaisu. Ideana on, että vesi valuu kivetysten saumoista maaperään tai putkistoon. Alueen ominaisuuksista riippuen saumojen täyttöaineeksi voidaan valita esimerkiksi sora, jolloin veden läpäisykyky parantuu. Toinen vaihtoehto voi olla multa, jolloin saumat nurmikoituvat ja sitovat itseensä vettä.
Hulevesikiviä voidaan hyödyntää Viher-Malmilla monipuolisesti esimerkiksi puistojen ja katujen kivetyksissä sekä teiden että talojen reunustoilla. Kivet sovitetaan ympäristöönsä siten, että ne palvelevat asukkaita heidän huomaamattaan, samalla lisäten vehreyttä.

Kuva 14. Hulevesikiviä. Rudus Oy 2019.

Molemmat yllämainitut ratkaisut toimisivat osana uuden kasvavan Viher-Malmin alueen perinteistä hulevesiverkostoa, kuten ojitusten rinnalla, ja näin tehostaisivat tiheästi asutun alueen hulevesien hallinnoimista.

Sekä Hörppö, että hulevesikivet ovat valmiita tuotteita, joten hidasta tuotekehitystä ei tarvita. Molemmat ratkaisut ovat sovitettavissa hyvin erilaisiin ympäristöihin ja esimerkiksi Hörpössä käytettyä betonia on helppo valaa vaihtelevien ympäristöjen rakenteisiin. Vastaavanlaista ratkaisua ei ole nähty vielä markkinoilla, joka voidaan nähdä epävarmuustekijänä. Konkreettista ja kirjaimellista näyttöä ei vielä ole. Ensimmäiset Hörpöt tulevat vuoden 2019 aikana Kirkkonummelle ja Nummelaan, jolloin saadaan lisäinformaatiota. Viher-Malmin rakentuminen seuraavien vuosikymmenten aikana, antaa mahdollisuuksia datan keruuseen ja ratkaisujen mahdolliseen uudelleenarviointiin ja muokkaamiseen.

4.4 YHTEENVETO

Ehdottamamme ratkaisut vastaavat Malmin lentokenttäalueen tuomiin haasteisiin ympäristöä ja ihmisiä huomioivalla tavalla. Ratkaisujemme vahvuuksia ovat niiden muokattavuus ja monikäyttöisyys. Ne sulautuvat myös kaupunkiympäristöön tuoden vehreyttä ja viihtyvyyttä. Ryhmämme työn tarkoituksena oli tähdätä kestävän kehityksen mukaiseen tulevaisuuteen. Koemme onnistuneemme tehtävässä tätä periaatetta kunnioittaen. Hörppö ja hulevesikivet ovat paikallisia kaupunkivesien kerääjiä, jotka sulautuvat kaupunkikuvaan lisäten vehreyttä ja viihtyvyyttä. Kaupunkiviljelmät ja väliaikaiset viherelementit, kuten istutuslaatikot sekä ajoesteet, ovat liikuteltavuudessaan oiva tapa nostaa rakentuvan Viher-Malmin muuttuvaa kaupunkikuvaa.

Lähteet:

https://www.rudus.fi/suunnittelijalle/hulevesi, luettu 2.4.2019.
https://kaupunkiviljely.fi/, luettu 16.4.2019
https://www.vyl.fi/site/assets/files/1430/who-opas_kaupunkivihrea_-_opas_toimintaan.pdf, luettu 16.4.2019
Pärssinen, J. 2019. Hörppö ja Malmin lentokentän uusi alue. Sähköpostiviesti 3.4.2019.
https://www.hel.fi/static/public/hela/Kaupunkisuunnittelulautakunta/Suomi/Esitys/2015/Ksv_2015-12-01_Kslk_29_El/B12E074D-7751-4E82-BCFA-D9FF842D1680/Liite.pdf, luettu 16.4.2019
http://longinoja.fi/, luettu 12.4.2019.

5. Identiteetti

5.1 JOHDANTO

Alueellisen identiteetin muodostuminen on kompleksinen prosessi, jossa ovat vuorovaikutuksessa muun muassa alueen ihmiset, heidän mielikuvansa ja toimintansa, alueen eri ihmisryhmien väliset suhteet ja alueen instituutiot, sekä alueelle sijoittuvat rakennukset ja tiestö (Kalandides, 2011). Alueellinen identiteetti ei kuitenkaan ole pysyvä tila, vaan jatkuvassa muutoksessa ja tällöin siihen voidaan vaikuttaa esimerkiksi kaupunkisuunnittelulla ja brändäyksellä. Alueen brändäys tulee kuitenkin pohjautua jossain määrin alueen jo olemassa olevaan identiteettiin, sillä muutoin on vaarana suunnitellun brändin jääminen ihmisille vieraaksi ja jopa brändin hyljeksintä. Brändäämisellä on kuitenkin mahdollista muovata alueen identiteettiä myönteisemmäksi ja tuoda paikalliseen kulttuuriin uusia elementtejä (Kavaratzis & Hatch, 2013).

Malmin lentokentän alueen väliaikaiskäyttöratkaisuja suunniteltaessa on pyritty huomioimaan alueen alkuperäinen identiteetti ja toisaalta tuotu mukaan ratkaisuja, jotka synnyttävät alueelle yhteisöllisyyttä ja vihreyttä. Nämä ratkaisut luovat pohjaa vahvan identiteetin säilymiselle myös tulevaisuudessa. Viher-Malmin rakennusvaiheessa meluaitana toimiva liikuteltava graffitiseinä kutsuu kaikenikäisiä helsinkiläisiä tutustumaan alueeseen vapaamuotoisen maalailun ja ohjattujen työpajojen avulla. Alueen yhteisöllisyyden tunne ja vihreän kaupunginosan identiteetti vahvistuu eri asukasryhmät huomioivien osallistavien tapahtumien avulla, joissa alueen kasvillisuutta istutetaan ja ylläpidetään yhteistuumin. Alueen historiaa ja jo olemassa olevaa identiteettiä kunnioitetaan lentokoneteemaisen leikkipuiston avulla, jossa myös aikuiset viihtyvät tutustuen alueen historiaan visuaalisten infotaulujen kautta. Suunnitelmat esitellään tarkemmin kappaleessa 5.4.

5.2 AINEISTO JA MENETELMÄT

Raporttia varten on tehty kaikkia konsepteja koskien asiantuntijahaastatteluita, joita on käytetty konseptien kehittämisessä. Tämän lisäksi raporttia varten on tehty tiedonhakua ja aiheeseen liittyviä tieteellisiä tekstejä on käytetty teoriapohjana.

5.3 IDENTITEETIN KEHITYSTÄ TUKEVAT RATKAISUT

5.4.1 LENTOKONETEEMAINEN LEIKKIPUISTO

Lentokenttäteemainen leikkipuisto kunnioittaa alueen historiaa ja siivittää lasten mielikuvituksen lentoon.

Lentokoneteemainen leikkipuisto kunnioittaa alueen alkuperäistä identiteettiä ja yhdistää sen luontevasti uuteen ekologiseen ja yhteisöllisen identiteettiin. Malmin lentokentän alueen erityislaatuinen historia, josta pieni pala halutaan säilyttää myös uutta rakentaessa, erottaa sen muista rakentuvista asuinalueista. Säilytettävät kiitoradat sekä lentokenttärakennukset uuden asuinalueen keskellä ovat mielenkiintoisia yksityiskohtia, joiden läheisyyteen sijoittuva leikkipuisto kunnioittaa alueen historiaa.

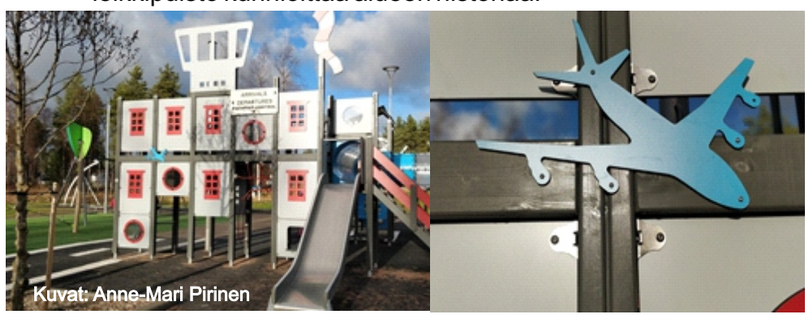
Kuvat: Anne-Mari Pirinen

Lentoteemainen leikkipuisto herättää erityisesti lapsiperheiden kiinnostuksen aluetta kohtaan, mutta tavoitteena on suunnata mielenkiintoista aktiviteettia myös muille kohderyhmille. Konseptin keskiössä on leikkikenttä, joka innostaa lapsia lennokkaisiin leikkeihin ja houkuttelee lapsiperheitä kauempaakin tutustumaan rakentuvaan Viher-Malmin asuinalueeseen. Leikkikentän yhteyteen liitetään alueen historiaa valottavia infotauluja, jotka tarjoavat tietoiskuja lasten kanssa aikaa viettäville vanhemmille sekä muille alueella liikkuville. Leikkikenttä sijoitetaan tällä hetkellä toimivien liikenneyhteyksien varteen ja kohtaan, joka tuo yhteen perheitä erilaisista taustoista myös asuinalueen valmistumisen jälkeen. Leikkikenttä tukee näin toista alueen uuden identiteetin keskeistä osa-aluetta, yhteisöllisyyttä.

Kuvat: Anne-Mari Pirinen

Lentokoneteemaan sopivaa välineistöä löytyy valmiina leikkikenttätarvikkeita valmistavilta yrityksiltä, mutta alueelle on mahdollista tilata myös kustomoituja tuotteita. Mahdollisia leikkikentän elementtejä, jotka tukevat teema, ovat esimerkiksi terminaalirakennuksen muotoinen kiipeilyteline, kiitorataa jäljittelevän leikkikenttäalustan ylle rakennettu köysirata ja lentokoneen muotoinen vieterikeinu.

5.4.2 GRAFFITISEINÄ

Taiteella melua vastaan: siirreltävä graffitiseinä tutustuttaa kaikenikäiset katutaiteeseen ja samalla vaimentaa rakennustyömaan melua.

Meluaitoina toimivilla laillisilla graffitiseinillä saadaan eristettyä rakennustyömaan melua, sekä houkuteltua kaikenikäisiä asukkaita tutustumaan alueeseen katutaiteen avulla. Aitojen materiaali on ohutta ja korkeus muutaman metrin, joten liikuttelu rakennustyömaan ja muiden tarpeiden mukaan on helppoa. Graffitiseinät lisäävät myös alueen turvallisuutta, sillä ne eristävät rakennusalueen vapaasti käytössä olevasta tilasta.

Meluaidat rakennetaan betonista, joka on Suomen vaihteleviin sääolosuhteisiin hyvä materiaali, sillä se on pakkasenkestävää eikä lahoa, ja korroosio ei muodostu ongelmaksi. Lisäksi betonin hiilijalanjälkeä on onnistuttu laskemaan viime vuosina, joten se on myös ekologisesti kestävä ratkaisu. Meluaidan siirreltävyyteen vaikuttaa se, mistä elementeistä aita rakennetaan. Elementit voidaan yhdistellä pusku- tai ponttiliitoksilla, mutta myös yksinkertaiset mekaaniset pulttiliitokset käyvät. Aitojen siirtelyn hoitaa sopimuksen mukaan joko Helsingin kaupunki tai rakennusurakoitsija. Graffitiseinän sijoitteluun voi kysyä mielipiteitä myös asukkailta ja käyttäjiltä. Graffitiseinän säännöt laitetaan kaikkien näkyville, ja näihin kuuluu erityisesti tyhjien spray-pullojen kierrätys, joita varten tarvitaan metalli- ja ongelmajäteastiat. Näin vältetään ympäristön roskaaminen tyhjillä pulloilla. Graffitiseinä myös vähentää töhrimistä alueella.

Tarkoituksena on, että betoniaitaan voi maalata suoraan graffiteja, sillä graffitipiireissä on tällaista paikkaa toivottu. Helsingissä ei ole yhtään paikkaa, johon voi maalata suoraan seinälle, vaan aidan päällä on esimerkiksi vanerilevy. Helsingin ympäristössä ei muutenkaan ole montaa graffitiseinää, joten seinille on varmasti kysyntää. Muun muassa nuorisovaltuuston puheenjohtaja Nicholas Kujala moitti vuonna 2014 voimakkaasti Espoon kaupunkia siitä, että Espoossa ei ollut tuolloin laillista graffitiseinää. Lailliset graffitiseinät myös laskevat vandalismia, kun on seiniä, joihin voi vapaasti ilmaista itseään. Myös Jaakko Blomberg Helsinki Urban Artista on sitä mieltä, että uusille aidoille on tarvetta. Etenkin pitkä aita on toivottu asia. Viher-Malmin graffitiaita paikkaa myös Kalasataman jättämää aukkoa.

Havainnekuva Kalasataman graffitiseinästä

Meluaitana toimimisen lisäksi graffitiseinä rakentaa alueen identiteettiä ja toimii myös houkuttimena, joka saa ihmiset tutustumaan uuteen alueeseen. Esimerkki graffitiseinästä työmaa-aitana löytyy Kalasataman alueelta, jossa ratkaisu on ollut onnistunut ja palaute positiivista. Graffitiseiniä perustetaan heti rakennusvaiheen alkuvaiheessa Malmin lentokentän alueelle, jolloin uusi Viher-Malmin alue saa myös niiden kautta näkyvyyttä.

Graffitiseinän kohdeyleisö on nuoret ja nuoret aikuiset, mutta tarkoituksena on erilaisten teematapahtumien ja mahdollisten työpajojen kautta saadaan myös kohdeyleisön ulkopuolelta ihmisiä mukaan toimintaan tai ainakin kokeilemaan. Esimerkkinä työpajatoiminnasta on Helsinki Urban Art, joka on parhaillaan perustamassa Pasilaan katutaidekeskusta, jonka tarkoituksena on tehdä yhteistyötä koulujen kanssa. Malmin lentokentän alueella erilaisia teematapahtumia järjestetään jo rakennusvaiheen aikana, jolloin yhteisölliset päivät taiteen parissa rakentavat alueen identiteettiä positiiviseksi. Taiteilijoiden töitä voi laittaa esille ja niistä voi rakentaa esimerkiksi kulkukäytäviä rakennustyömaan alueelle. Näin asukkaiden oma kädenjälki näkyy alueella luoden tunnesidettä ja yhteisöllisyyden tunnetta.

Graffitiseinän viereen voidaan perustaa kahvila, jonka myötä seinän alue on helpommin lähestyttävä, sillä graffitiseinä nostaa kuitenkin tietynlaisia ennakkoluuloja. Samalla kahvila palvelee myös muita kuin vain graffitiseinän käyttäjiä.

5.4.3 KAUPUNKILAISTEN KASVATTAMA ALUE

Juurrutetaan asukkaat osaksi uutta kotiaan osallistavan istuttamisen voimin.

Ideoimme Malmin asemakaavassa suunniteltujen puistojen kasvattamisen ja kasvillisuuden istuttamisen toteutettavan lähiasukkaiden voimin kaupunkilaisia osallistamalla. Kasvillisuuden istutus ja hoito toteutetaan toistuvina tapahtumina. Tapahtumia toteutetaan yhteistyössä muiden tapahtumien tai teemapäivien kanssa. Niitä ohjaavat vapaaehtoiset kaupunkilaiset tai esimerkiksi paikalliset yhdistykset. Vastaavia projekteja on toteutettu ennenkin suurilta osin yhdistysten tuella ja avulla, mutta puiston rakentamista alusta asti asukkaita osallistamalla ei ole ennen toteutettu Helsingissä, joten projekti toimii myös pilottihankkeena. Ideassa on pohjimmiltaan kyse vapaaehtoisuudesta, ja siihen perustuvassa hankkeessa kaupunki on vastuussa. Asukkaat osallistuvat myös kasvien hoitoon ja ylläpitoon. Yhdessä voidaan istuttaa niin puita ja pensaita kuin kukkia ja nurmikkoa. Osallistamisen tasoja täytyy olla monia erilaisia ottaen huomioon eri asukasryhmät ja taitotasot. Suunnitelman kohderyhmänä ovat kaikki kaupunkilaiset, ja etenkin Malmin ja välittömän lähiseudun asukkaat.

Asukkaiden osallistaminen jo alueen rakentamisvaiheessa tukee alueen identiteetin muodostumista yhteisölliseksi. Se luo alueelle tunnearvoa ja asukkaat voivat näin ollen kokea alueen voimakkaammin omakseen. Ihminen kokee tilan, esimerkiksi kodin tai puiston omakseen, kun hän oleskelee siellä ja tuntee olonsa mukavaksi (Bäcklund et al. 2017). Itse istuttaman puun voi myös esimerkiksi merkitä omalla kyltillä, joka vahvistaa tunnesidettä alueeseen. Tällaisen identiteetin rakentuminen lisää alueen kilpailukykyä.

Uusi urbanismi on ilmiö, joka on johtanut asukkaiden aktiiviseen osallistumiseen kaupungin eri alueiden, mukaan lukien puistoalueiden, käyttöön ja muokkaamiseen. Kaupunkien puistoalueilla on uuden urbanismin myötä ollut monenlaisia istutushankkeita ja puistokummitoimintaa, joita konseptissa myös hyödynnetään. Tämän tyyppisten projektien suosio asukkaiden kesken johtuu muun muassa halusta tehdä asioita yhdessä ja halusta kehittää omaa asuinaluetta. Jotta konseptille saadaan luotua jatkuvuutta tulee ihmisten tuntea olonsa mukavaksi ja kotoisaksi puistossa, ja tapahtumien tulee olla mahdollisimman rentoja. Tällöin asukkaat ovat halukkaita osallistumaan. (Bäcklund et al. 2017)

Puistojen rakentamisen aloittaminen varhaisessa vaiheessa varmistaa alueen viihtyvyyden ja vehreyden, kun asuinalueet valmistuvat. Osallistavan viheralueiden istuttamisen ja puiston hoitamisen haasteina ovat jatkuvuus ja innostuksen ylläpitäminen. Ihmisiä on vaikeaa tavoittaa kotoaan, joten tehokas mainostus sekä yhteydet esimerkiksi yhdistyksien kautta ovat tärkeitä. Myös yhteistyö kouluryhmien kanssa on mahdollisuus. Talviaikana alueelle voi rakentaa hiihtolatuja, jääkenttiä ja pulkkamäkiä sekä järjestää muita ympäristötempauksia.

Istutusten ja kasvien sijainnit täytyy pohtia tarkkaan alueen suunnittelijoiden kesken. Myös rakentamisen järjestys täytyy ottaa huomioon, sillä istuttaminen ei rakennustöiden välittömässä läheisyydessä onnistu.

Istutustoiminnalle on hyvä kehittää “keskipiste” tai tukikohta, joka on tapahtumien keskiössä. Istutukset leviävät siitä ympäri tulevaa viheraluetta ja jo tilapäisen käytön ajaksi on mahdollista luoda viherpolkuja. Toiminnan keskipiste sijoitetaan siten, että sinne on mahdollista johtaa vettä ja sähköä ja tuoda painavia tarvikkeita, esimerkiksi laatikoita istutusta varten tai telttoja tapahtumia varten.

5.5 YHTEENVETO

Malmin lentokenttäalueelle suunnitellut väliaikaiskäyttöratkaisut tukevat vihreän ja yhteisöllisen identiteetin kehittymistä asukkaita osallistaen ja alueen historiaa kunnioittaen. Nämä kolme konseptia luovat myös vapaa-ajan mahdollisuuksia Viher-Malmille ja innostavat asukkaita tutustumaan alueeseen. Leikkipuiston, istutustoiminnan ja graffitiseinän vahvuuksia ovat niiden mahdollisuus siirtyä väliaikaistoiminnasta pysyväksi osaksi aluetta myös tulevaisuudessa. Väliaikaiskäyttöratkaisut osallistavat kaikkia asukkaita iästä ja ihmisryhmästä riippumatta.

Lähteet:

Raporttia varten on haastateltu: Helsingin kaupungilta Stadiluotsi Outi Rissasta sekä Puistokummitoiminnan koordinaattoria Armi Koskelaa (kappale 4.3) ja Helsinki Urban Artin Jaakko Blombergiä sekä Betonimestarit OY:n Tapio Pitkästä (kappale 4.2).

Muut lähteet:

Bäcklund, P., Häkli, J. & Schulman, H. 2017, "Kansalaiset kaupunkia kehittämässä". s. 260 - 278.

Kalandides, A. (2011). The problem with spatial identity: revisiting the “sense of place”. Journal of Place Management and Development, 4(1), 28-39.

Kavaratzis, M. & Hatch, M. J. (2013). The dynamics of place brands: An identitybased approach to place branding theory. Marketing Theory 13: 1, 69-86.

6. Yhteenveto

On kesäkuinen lauantaipäivä Viher-Malmilla vuonna 2030. Alueelle muutama vuosi sitten muuttanut perhe suunnittelee aurinkoisen päivän viettoa kotikulmiensa tarjoamissa palveluissa. Perheen lapset ovat innoissaan suuntaamassa kohti alueen tunnettua ja lasten keskuudessa suosittua leikkipuistoa, missä he ovat sopineet tapaavansa Puistolassa asuvat ystävänsä. Lapset rakastavat puiston lentoaiheista teemaa ja antavan historian värittää leikkejään. Osan tarinoista he ovat kuulleet vanhemmiltaan ja isovanhemmiltaan, osan lukeneet itse alueen info-tauluilta.

Perheen äiti aikoo suunnata maauimalaa kohti, jotta hän voi nauttia allasuinnista myös uimahallien sesonkiaikojen ulkopuolella. Siellä hän pääsee myös saunomaan altaan läheisyydessä sijaitsevissa konttisaunoissa. Uimala tuli tutuksi jo vuosia sitten kun aluetta vasta rakennettiin ja maauimalalla houkuteltiin lähialueen asukkaita Viher-Malmille. Saunat ovat perheen äidillä ympäri vuoden kovassa käytössä, sillä hän suunnittelee hiihtoreittinsä talvisin niin, että voi lopettaa lenkkinsä maauimalan kohdalle saunomista varten. Matkalla kohti maauimalaa perheen äiti huomaa mainoksen syksyllä näytettävistä ulkoilmaelokuvista. Ne ovat olleet koko perheen suosikkiaktiviteetteja ja niissä käytiin jo ennen perheen muuttamista Viher-Malmin alueelle.

Kun perheen lapset nauttivat leikkipuiston lennokkaasta teemasta, äiti rentouttavista uinti- ja saunomishetkistä, perheen isä suunnittelee nostalgiahetkiä Nallerinteellä sijaitsevassa pop-up kahvilassa, joka aukesi jälleen viimekesäisen suursuosion jälkeen. Isä tapaa pian Jakomäestä saapuvan ystävänsä kahvikupposen ääressä ja he aikovat ihastella kahvilan lähellä sijaitsevia graffitiseiniä. Kaverukset olivat itse luomassa teoksia kyseisiin tauluihin vuosia sitten, kun Nallerinnettä vielä rakennettiin ja seiniä käytettiin meluaitoina.

Nyt aidat on siirretty rakennustöiden mukana muualle, mutta valmistuneet teokset piristävät vielä asukkaita. Lapset innostuivat isänsä tarinoista graffitien maalaamisesta ja haluisivat itsekin kokeilla taiteilua, niinpä isä on päättänyt viedä heidät paikallisten pitämälle graffitimaalaustyöpajalle Kiitotien kortteleille ensi viikolla.

Viher-Malmin monipuoliset kasvi-istutukset ovat houkutelleet myös perheen isovanhemmat Viikistä paikalle. Omien istutusten kasvattaminen ja kunnossapito on tuonut heille hyvän mahdollisuuden viettää aikaa lastensa ja lastenlastensa kanssa. Samalla he ovat päässeet vaikuttamaan kotikaupunkinsa ulkonäköön. Kun kasviasetelmat ovat talvisin vähemmällä käytöllä, tulevat he usein ihastelemaan paikallisten luomia lumi- ja valotaideteoksia käydessään kävelyillä.

Päivän lähestyessä loppua koko perhe kokoontuu yhteen ja suuntaa kohti opiskelijoiden järjestämää ulkoilmateatteriesitystä. Yhteiset kulttuurihetket alueella järjestettävien tapahtumien muodossa ovat muodostuneet jo perinteeksi, josta koko perhe pystyy nauttimaan. Yhdessä vietetty aika kotikulmilla on varsin nautinnollista.

Kuvitteellinen päivä perheen mukana Viher-Malmilla vuonna 2030 kuvastaa alueella olevien mahdollisuuksien laajuutta. Samalla korostuu kuinka tilapäiskäytössä olleet elementit ovat jääneet pysyviksi osiksi alueen identiteettiä ja asukkaiden elämiä. Pääteemoina ideoissa toimineet vihreys ja yhteisöllisyys tulevat esille jokaisen osa-alueen suunnitelmissa. Osa-alueet linkittyvät toisiinsa myös pääelementtien ja liikuteltavuuden avulla ja tulevaisuudessa kun tilapäinen muutetaan pysyväksi. Alueen identiteettiä luomassa olevat liikuteltavat graffitiseinät voidaan siirtää rakennustyömaiden edetessä urbaaneihin kaupunkipuistoihin taideinstalaatioiksi

Niin Viher-Malmin kuin myös lähialueen asukkaat saadaan juurrutettua alueeseen alusta alkaen osallistavalla istutustoiminnalla, missä ihmiset pääsevät istuttamaan liikuteltaviin kasvilaatikoihin omia lempikasvejaan, jolloin Viher-Malmista tulee asukkaidensa näköinen. Näin ollen asukkaat kokevat asuinalueensa omaksi alkuvaiheesta asti.

Istutusten kasvit voidaan sijoittaa puistoihin, joissa eri kulttuuritapahtumat viihdyttävät asukkaita pop-up-ravintoloiden sekä -kahviloiden antimien ääressä. Konttisaunat urheilumahdollisuuksien keskipisteessä sijaitsevan maauimalan lähistössä tarjoavat mahdollisuuden virkistäytyä, myös talvisin. Tällöin hiihto- tai luistelumatkalla voi nauttia lumoavasta valotaiteesta ja upeista lumiveistoksista, niin matkan aikana kuin sen jälkeenkin saunan ulkopuolella.

Kaikenlaiset virikkeet ja elementit ovat houkuttelevia niin alueella asuvien ihmisten, kuin myös Viher-Malmin ulkopuolella asuvien ihmisten silmissä, kun kysyntää monille aktiviteeteille löytyy. Näin ollen alueesta saadaan elävä osa kaupunkia jo taimivaiheesta alkaen.